

Dohledové zátěžové testy vybraných bank

2023

SHRNUTÍ

Souhrnné výsledky dohledových zátěžových testů (dále „DZT“) tuzemských bank podléhajících dohledu ČNB (tvořících zhruba 91 % aktiv bankovního sektoru v ČR) potvrdily jejich dostatečnou odolnost vůči případnému hypotetickému nepříznivému ekonomickému vývoji. Kapitálový poměr testované části bankovního sektoru by zůstal výrazně nad 8% regulačním minimem i v Nepříznivém scénáři, který předpokládá pokles ekonomické aktivity v ČR i zahraničí a období vyšší inflace. Hlavním zdrojem odolnosti je počáteční kapitálová vybavenost s celkovým kapitálovým poměrem, který ke konci roku 2022 dosahoval u testovaných bank na konsolidovaném základě 20,2 %, a udržení ziskovosti v prostředí vyšších úrokových sazeb. Nejvýznamnějším ze sledovaných rizik bylo tradičně úvěrové riziko.

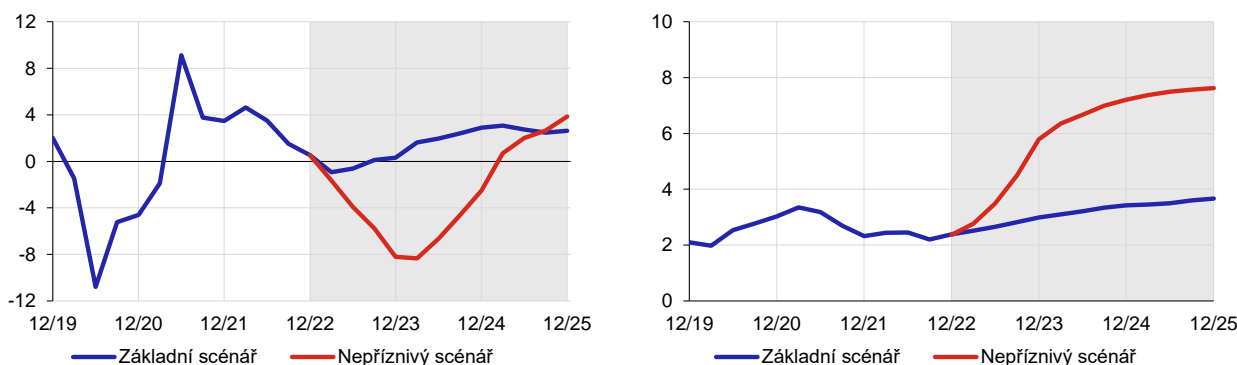
I. ÚVOD

Dohledové zátěžové testy provádí ČNB ve spolupráci s vybranými domácími bankami, resp. bankovními skupinami od roku 2009. Slouží k vyhodnocení rizik¹, kterým jsou banky vystaveny v případě hypotetického nepříznivého ekonomického vývoje reprezentovaného *Nepříznivým scénářem*, jež stanovuje ČNB. Banky na základě jednotného metodologického rámce modelují vývoj zvolených rizik a poskytují ČNB očekávaný dopad do solventnosti. Výsledky využívá sekce dohledu nad finančním trhem ČNB v procesu dohledu a hodnocení kapitálové vybavenosti jednotlivých bank.² Metodologie DZT vychází od roku 2018 z pravidel Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) pro zátěžové testy bank EU (EU-wide stress test) upravených o specifika bankovního systému ČR.

II. MAKROEKONOMICKÉ SCÉNÁŘE

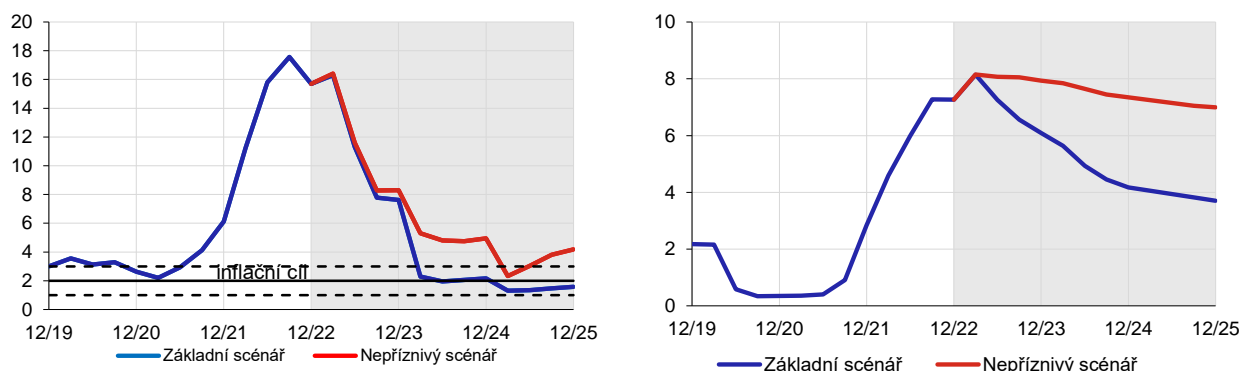
Základní scénář je v prvních dvou letech založen na oficiální makroekonomické prognóze ČNB zveřejněné ve Zprávě o měnové politice – zima 2023 a pro třetí rok byl vytvořen sekci měnovou výhradně pro potřeby zátěžového testování finančního sektoru. Scénář (Graf 1 a Graf 2) předpokládá během prvního roku umírněný růst ekonomické aktivity (okolo 0,5 %), a to z důvodu nízké spotřeby domácností v důsledku poklesu jejich reálných příjmů a zvýšené míry úspor. Pozitivně na růst bude působit čistý export, který bude podpořen odezníváním problémů v dodavatelsko-odběratelských řetězcích, zlevněním energií a postupným oživením zahraniční poptávky. V druhém a třetím roce hospodářský růst zrychlí, a to až k 3 %. K tomu přispěje pokles inflace, která by se měla dostat na konci roku 2023 na jednociferné hodnoty a v průběhu následujícího roku klesnout až k 2% cíli. V souladu s tím začnou klesat rovněž úrokové sazby. Napětí na trhu práce bude přetrvávat a míra nezaměstnanosti v následujících letech vroste pouze mírně. Během roku 2024 se navrátí k růstu reálné mzdy, což dále podpoří pozitivní sentiment a růst spotřeby domácností a přispějí k většímu ekonomickému oživení. Očekávaný efekt fiskální politiky bude zpočátku neutrální, později mírně proticyklický. Výnosy státních dluhopisů budou pozvolně klesat a na horizontu scénáře se dostanou ke hranici 4 %. Kurz v druhém roce scénáře mírně oslabí na 24,50 CZK/EUR a na těchto úrovních setrvá až do jeho konce.

Graf 1 Alternativní scénáře: vývoj růstu reálného HDP (meziročně, v %) a vývoj nezaměstnanosti (v %)

Zdroj: ČNB

- 1 DZT pokrývá rizika úvěrová, tržní, operační, úrokových výnosů a nákladů a kapitálu.
- 2 Článek 100 Směrnice Evropského parlamentu a rady [2013/36/EU](#), tzn. CRD.

Graf 2 Alternativní scénáře: vývoj inflace (meziročně, v %) a vývoj 3M Priboru (v %)

Zdroj: ČNB

Nepříznivý scénář (Graf 1 a Graf 2) byl vytvořen sekci měnovou výhradně pro potřeby zátěžového testování finančního sektoru. Hypotetický nepříznivý globální vývoj spojený s válkou na Ukrajině, růstem cen komodit a pokračujícími problémy s fungováním dodavatelsko-odběratelských řetězců by vedl k setrvávání inflace na zvýšených úrovních po delší dobu. Inflace (v prvním roce okolo 11 %, druhém roce 5 % a ve třetím roce 3 %) by tak nadále omezovala spotřebu domácností a investiční aktivitu firem. Negativně by na domácí ekonomiku dopadal také pokles zahraniční poptávky doprovázený poklesem důvěry domácností i firem. HDP by tak v prvním a druhém roce scénáře klesl okolo 5 %, nezaměstnanost by postupně vzrostla až k 7,5 % ve třetím roce scénáře a tempo růstu mezd by zpomalovalo. Oživení ekonomiky by přišlo až ve třetím roce vlivem nárůstu zahraniční poptávky a investic. Měnová politika by vzhledem k přetrvávajícím inflačním tlakům působila restriktivně a snižování měnověpolitických sazeb ze zvýšených úrovní by bylo pouze pozvolné. Výnosy českých státních dluhopisů by v návaznosti na nastavení měnové politiky v roce 2023 vzrostly a v dalších letech by u kratších splatností postupně klesaly, zatímco u delších splatností by stagnovaly na zvýšených úrovních kvůli nárůstu kreditní rizikové prémie. Kurz by ve scénáři postupně oslaboval až k úrovni 30 CZK/EUR.

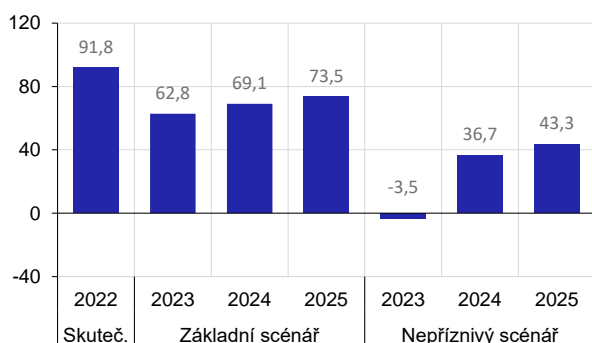
III. VÝSLEDKY

V **Základním scénáři**, vzhledem k předpokladům uplatněným v DZT, banky očekávají pokles ziskovosti z 91,8 mld. Kč v roce 2022 na úroveň přibližně 70 mld. Kč (Graf 3). Zisk je především ovlivněn vývojem čistého úrokového zisku (jde o hlavní složku položky Čistý zisk ke krytí rizik, Graf 4) a znehodnocením aktiv držených v naběhlé hodnotě (jde o hlavní složku položky Úvěrové riziko). Čistý zisk ke krytí rizik přispívá k růstu kapitálového poměru ve výši 9,1 p.b. a úvěrové riziko snižuje kapitálový poměr o 2,5 p.b. Banky tak očekávají mírný pokles úrokových zisků oproti velmi vysoké úrovni roku 2022 a mírný nárůst ztrát ze znehodnocení. Tržní riziko přispívá k růstu kapitálového poměru ve výši 0,5 p.b. (z důvodu historické ziskovosti aktiv a závazků k obchodování) a operační riziko snižuje kapitálový poměr ve výši 0,06 p.b. Dopady **Základního scénáře** se projevují na vývoji jak celkového, tak CET1 kapitálového poměru, který roste z 20,2 %, resp. 18,5 % na 20,6 %, resp. 19,1 % (Tabulka 1). Důvodem pouze mírného nárůstu je především výplata dividend, která snižuje kapitálový poměr o 5,0 p.b. (Graf 4). Pákový poměr díky výše uvedenému roste z 6,6 % na 7,1 % (Tabulka 1).

Graf 3

Vývoj zisku po zdanění v Základním a Nepříznivém scénáři

(v mld. Kč)

Tabulka 1

Dopad Základního a Nepříznivého scénáře

(v mld. Kč a %)

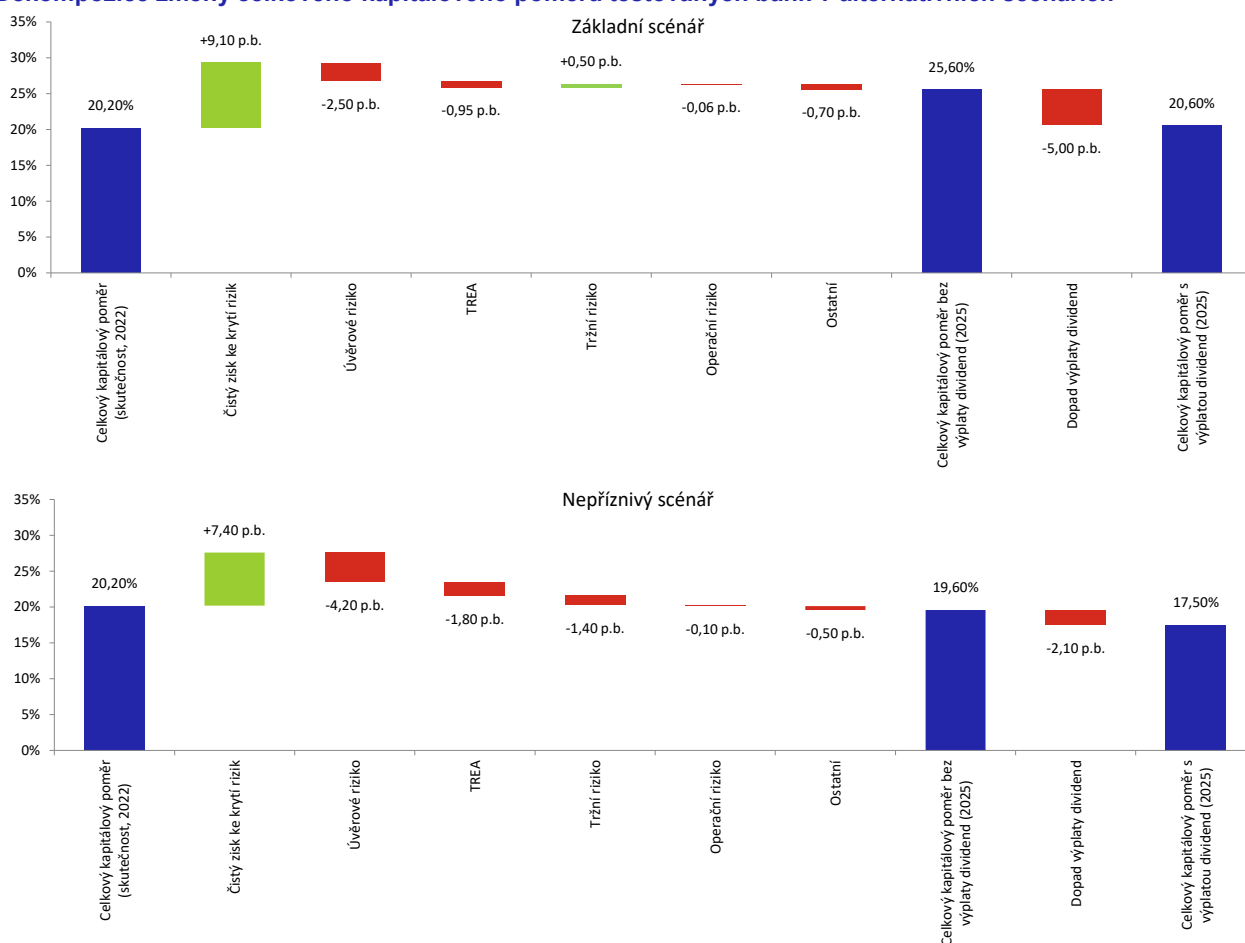
	Skutečnost	Základní scénář	Nepříznivý scénář
	31.12.2022	31.12.2025	31.12.2025
CET1 kapitál (mld. Kč)	506,0	545,4	484,1
Regulační kapitál (mld. Kč)	551,9	585,6	524,5
Celkový objem rizikové expozice (TREA, mld. Kč)	2732,2	2848,2	2997,3
Kapitálový poměr CET1 (%)	18,5	19,1	16,2
Celkový kapitálový poměr (%)	20,2	20,6	17,5
Pákový poměr (%)	6,6	7,1	6,3

Zdroj: ČNB

V *Nepříznivém scénáři* dochází k poklesu úrokových zisků a zvýšené materializaci jednotlivých rizik, které v prvním roce vedou k celkové sektorové ztrátě ve výši 3,5 mld. Kč (Graf 3). V dalších letech by se snížily negativní dopady především tržního rizika a banky by byly schopny dosahovat ročních zisků okolo 40 mld. Kč. Čistý zisk ke krytí rizik by pozitivně přispíval k růstu kapitálového poměru ve výši 7,4 p.b. (Graf 4), nicméně zvýšená materializace úvěrového rizika (-4,2 p.b.), tržního rizika (-1,4 p.b.) a operačního rizika (-0,1 p.b.) by tento efekt téměř vyrovnala. Nárůst rizikových vah by zvyšoval rizikově vážené expozice (TREA, -1,8 p.b.) a kapitálový poměr by poklesl z 20,2 % na úroveň 19,6 %. Zisky v kombinaci s počáteční úrovní kapitálového poměru by na agregátní sektorové úrovni umožňovaly bankám vyplácet dividendy, které by snížily kapitálový poměr na 17,5 %, tj. vysoko nad minimální kapitálové požadavky. Celkový propad kapitálového poměru o 2,7 p.b. ukazuje vysokou odolnost bankovního sektoru.

Graf 4

Dekompozice změny celkového kapitálového poměru testovaných bank v alternativních scénářích

Zdroj: ČNB

IV. FREKVENCE DOHLEDOVÝCH ZÁTĚŽOVÝCH TESTŮ

Dohledové zátěžové testy bank jsou prováděny s dvouletou frekvencí, a proto příští dohledové zátěžové testy ČNB plánuje uskutečnit v roce 2025. ČNB nicméně může přikročit ke každoročnímu zátěžovému testu v případě výrazných změn finanční či makroekonomické situace nebo jiných významných skutečností.

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
www.cnb.cz